

บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 The School Administrators' Role in Promotion of Teachers Conducting Classroom Research for Grade 1-6, Office of Maha Sarakham Educational Service Area Zone 2

สุรียงค์ ศรีนอก¹ ทองม้วน นาเสงี่ยม² รังสรรค์ สิงห์เลิศ³ และ จริญญาภรณ์ รุจิโมระ⁴

Suriyong Srinok,¹ Thongmuan Nasangiam,² Rangsan Singhalert³ and Jariyaporn Rujimora⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับบทบาทผู้บริหาร และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 166 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.41-0.73 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Independent sample) และ F-test (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับบทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร และการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ จำแนกผู้บริหารตามระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² Ed.D. (Educational management) อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ศษ.ด. (ประชากรศึกษา) อาจารย์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. การเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างระดับการศึกษาของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรมีการบริหารงบประมาณในส่วนของงานวิจัยตามความจำเป็น โดยเป็นการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานที่นำไปพัฒนาคุณภาพสูงสุด (ร้อยละ 25.00) ควรมีการนิเทศติดตามและช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง (ร้อยละ 21.43) และควรมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูในโรงเรียน (ร้อยละ 20.24)

คำสำคัญ : การวิจัยในชั้นเรียน บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2

ABSTRACT

The purposes of this study were: to examine levels, compare levels, and to investigate recommendations involving school administrators' role in promotion of conducting classroom research of grade 1-6 teachers under the Office of Maha Sarakham Educational Service Area Zone 2 as classified according to education level and school size. The sample used in this study consisted of 166 school administrators. The sample size was determined according to the table of Krejcie and Morgan by using the stratified random sampling technique. Two instruments used were a 45-item 5-rating-scale questionnaire with discrimination ranging 0.41-0.73 and a reliability of 0.95. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA).

The results of the study were as follows:

1. The school administrators' role in promotion of conducting classroom research as was at a high overall for 3 aspects and at a medium level for 2 aspects. These aspects could be ranked from the high to the low varule of means : morale creation, personnel training and development, academic climate creation, organization of educational institution structure, and budgetary support. When classified according to education level and school size, the following were found. The school administrators who held a bachelor's degree had the role in promotion of conducting classroom research a medium level while those holding a master's degree had a high level. The small-sized school administrators had the role in promotion of conducting classroom research at a medium level while the medium-sized and large-sized school administrators had the role mentioned at a high level.

2. The results of comparisons : The school administrators holding a master's degree had the higher role in promotion of conducting classroom research as overall than those holding a bachelor's degree at the .01 level of statistical significance. The large-sized school administrators had the higher role in promotion of conducting classroom research as overall than the medium-sized school administrators and the medium-sized school had the higher role in promotion of conducting classroom research as overall than the large-sized school administrators at the .01 level of statistical significance.

3. Major recommendations by the sample included the following: There should be budget management in terms of research as needed and production-emphasis management to be implemented in developing maximum quality (25.00 %). There should be supervision, follow-ups, and help for teachers in conducting classroom research at least once a month (21.43 %). And there should be clear policy and plans for conducting classroom research for teachers in each school (20.24 %).

Keywords : Classroom Research, Administrators' Roles, Grade 1-6

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ครูต้องทำงานวิจัยในชั้นเรียน โดยมาตรา 24 (5) และมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดจนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 5)

ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะเป็นผู้นำของสถานศึกษาและแบบอย่างของผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้บริหารอาจเริ่มจากการประเมินสถานภาพของตนเองและทั้งโรงเรียนว่ามีศักยภาพเพียงใดจึงนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาให้โรงเรียนมีระบบโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ โดยองค์คณะบุคคล การพัฒนาบุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งโรงเรียน ผู้บริหารจะใช้การปฏิบัติจริงและการประเมินผล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะคิด ที่จะบริหารจัดการตามสภาพความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมคุณภาพและแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546 : 6-7) บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุทิศหรือนำการวิจัยเข้าสู่สถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยช่วยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยความพึงพอใจ คือ การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัย การให้การยอมรับนับถือของครูผู้ทำวิจัย การมีความรับผิดชอบของครูผู้ทำวิจัย และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของครูผู้ทำวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 11)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งได้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูควบคู่ระหว่าง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแต่ละหน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งได้จัดทำโครงการอบรมครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2547-2548 โดยให้ครูแกนนำสถานศึกษาละ 2 คน ได้ผ่านการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำไปขยายผลแก่ครูคนอื่นในสถานศึกษา แต่จากการดำเนินงานพบอุปสรรคเกิดขึ้นในสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 1-2 ค่อนข้างมาก เพราะครูมีชั่วโมงการสอนและงานพิเศษค่อนข้างมาก ขาดความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย เพราะส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ขาดแคลนคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขาดบุคลากรที่มีความชำนาญการด้านการวิจัย ตลอดทั้งไม่มีแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนในระดับสถานศึกษา ประกอบกับมีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนแต่ละขนาดทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ และข้อมูลสารสนเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2549 : 13-18)

จากความสำคัญของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนและมีหน้าที่ปฏิรูปการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จึงมีความสนใจศึกษาบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูของผู้บริหารโรงเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับน้อย
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่สำเร็จการศึกษาระดับต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 292 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ เครจซี่และมอร์แกน (ในบุญสม ศรีสะอาด 2546 : 115-116) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 จำแนกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดโรงเรียน					
	เล็ก		กลาง		ใหญ่	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. วาปีปทุม	21	12	36	20	14	8
2. บรบือ	19	11	34	19	13	7
3. พยัคฆภูมิพิสัย	17	10	24	14	14	8
4. นาเชือก	17	10	22	13	8	5
5. นาตูน	7	4	19	11	5	3
6. ยางสีสุราช	9	3	10	6	7	4
รวม	86	50	145	83	61	35

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 2 ข้อ คือ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต จำนวน 45 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการที่นำเสนอโดย ประยูร อาษานาม (2541:105-106); พวงรัตน์ บุญญาหุรักษ์ (2544 : 85-86) และบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 38-40)

3. สร้างแบบสอบถามแต่ละตอนจากการศึกษาตามข้อ 1 และข้อ 2 รวมทั้งประยุกต์จากเครื่องมือสำหรับการวิจัยของ อนันท์ ยิ่งนอก (2544 : 182-195) ; บุญลือ ไชยชิต (2545 : 158-166) ; ชนิษฐา ติววงศ์ (2546 : 145-157) และโยภา ศรีงาม (2548 : 175-187)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสมเบื้องต้น

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญแก้ไขและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

6. ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวม 50 คน เพื่อหา

6.1 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยค่าสหพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทุกข้อ (Item-total correlation) ปรากฏว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.41-0.73

6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ปรากฏว่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือและ

ความอนุเคราะห์ประสานงานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามส่งฝ่ายธุรการของสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 168 ฉบับด้วยผู้วิจัยเอง เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลและนัดหมายขอรับคืนจากฝ่ายธุรการของแต่ละสถานศึกษาหลังจากแจกแบบสอบถามแล้ว 2 สัปดาห์

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบปรากฏว่าได้แบบสอบถามตอบคืนจำนวน 156 ฉบับขาด 12 ฉบับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามฉบับใหม่พร้อมทั้งนัดหมายขอรับคืนในวันถัดไปและได้รับแบบสอบถามครบทั้ง 168 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบ

2.1 เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วย t-test (Independent sample)

2.2 เปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วย F-test เมื่อพบความแตกต่างทางสถิติได้เปรียบเทียบผลต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Sheffé)

3. สรุปข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีดังนี้

1. ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก และบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ เมื่อจำแนกตามระดับการสำเร็จการศึกษาของผู้บริหารและขนาดโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า

ผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และบทบาทอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน

อยู่ในระดับมาก และบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก รายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา และการสนับสนุนด้านงบประมาณ

2. การเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาต่างระดับกัน และผู้บริหารที่บริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้านต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี

ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมและรายด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร และการสร้างขวัญและกำลังใจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ มีดังนี้

3.1 การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูในโรงเรียน (ร้อยละ 20.24) และควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการด้วยการจัดหาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกัน (ร้อยละ 16.67)

3.2 การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา

ผู้บริหารควรนิเทศติดตามและช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง (ร้อยละ 21.43) และควรจัดห้องพักรูหรือห้องพัฒนางานวิจัยเพื่อจัดสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน (ร้อยละ 17.26)

3.3 การสนับสนุนด้านงบประมาณ

ควรมีการบริหารงบประมาณในส่วนของงานวิจัยตามความจำเป็นและการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานที่นำไปพัฒนาคุณภาพสูงสุด (ร้อยละ 25.00) และควรมีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากชุมชนหรือองค์กรภายนอกเพื่อนำมาสนับสนุนการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เหมาะสม (ร้อยละ 16.07)

3.4 การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

ควรมีการฝึกอบรมพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูทุกคนก่อนเปิดภาคเรียนอย่างน้อย 3 วัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีในการดำเนินงาน (ร้อยละ 19.05) และควรปรับทัศนคติของครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนในรูปแบบที่มิวิจัยเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน (ร้อยละ 14.88)

3.5 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ควรมีการประกวดแข่งขันการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในระดับโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนเพื่อมอบรางวัลหรือเกียรติบัตร (ร้อยละ 17.26) และควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่ทำการวิจัยด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม (ร้อยละ 13.10)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจาก

1.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่กับ

การทำวิจัยในชั้นเรียน

1.2 หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 กำหนดให้ผู้บริหารมอบหมายให้ครูผู้สอนต้องนำกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลการแก้ปัญหาหรือพัฒนา การรายงานผลการเรียนรู้ และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.3 การอบรมพัฒนาการทำวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทำให้นำไปขยายผลได้เป็นอย่างดี

1.4 ประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษา

1.5 ใช้ประกอบเป็นผลงานทางวิชาการแก่ครูเป็นครูชำนาญการพิเศษ และครูเชี่ยวชาญได้

2. ผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจาก

2.1 ผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียนจากการศึกษาในระดับปริญญาโท

2.2 ผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสามารถส่งเสริมและบริหารการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ดี เพราะเข้าใจกระบวนการส่งเสริมการทำวิจัยมากกว่า

3. ผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ งบประมาณ และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการส่งเสริม

การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และโรงเรียนขนาดกลาง มีปัจจัยเกื้อหนุนและตำราเอกสารและงานวิจัยให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าที่เพียงพอจากห้องสมุดโรงเรียน และศูนย์อินเทอร์เน็ตไว้บริการครูมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก และบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การจัดโครงสร้างของสถานศึกษาและการสนับสนุนด้านงบประมาณ

จำแนกตามระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างผู้บริหารที่สำเร็จการศึกษาต่างระดับกันและผู้บริหารที่บริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีบทบาทในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทโดยรวมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ควรมีการบริหารงบประมาณในส่วนของงานวิจัยตามความจำเป็นและการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานที่นำไปพัฒนาคุณภาพสูงสุด (ร้อยละ 25.00) ควรมีการนิเทศติดตามและช่วยเหลือครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง (ร้อยละ 21.43) และควรมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูในโรงเรียน (ร้อยละ 20.24)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ทองม้วน นาเสงี่ยม ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ และอาจารย์จรรยาภรณ์ รุจิโรระ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ กรรมการผู้ช่วยบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพศาล เอกะกุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ม่วงเขียว. (2549). **การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนจวบวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.
- ชนิษฐา ต้ววงศ์. (2546). **ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา จังหวัดนครพนม**. นครพนม : สำนักงานการประถมศึกษา นครพนม.
- เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, สำนักงาน. (2549). **กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549**. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.

- คณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน, สำนักงาน. (2548). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2546). **การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นงฐพนธ์ ทองแสน. (2547). **การศึกษาสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การวิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญลือ ไชยชิต. (2545). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บุรีรัมย์ : สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิทยา แสงสว่าง. (2548). **การศึกษาปัญหาและความต้องการวิจัยในชั้นเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูในจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เพียงใจ พรหมทัศนานนท์. (2541). **บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิไลวรรณ สมบูรณ์. (2543). **ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิลาทิกร, กระทรง. (2546). **การส่งเสริมการวิจัยในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- Mingucci, Monica Marcolin. (2004). Action Research as ESL Teacher Professional Development. **Dissertation Abstract International**. 63(2), 16072-A.